Magyarhoni Földtani Társulat
Földtani Közlöny
Hungarian Geological Society
146/1, 83–84., Budapest, 2016

In memoriam

MÉSZÁROS Zoltán

1936–2015

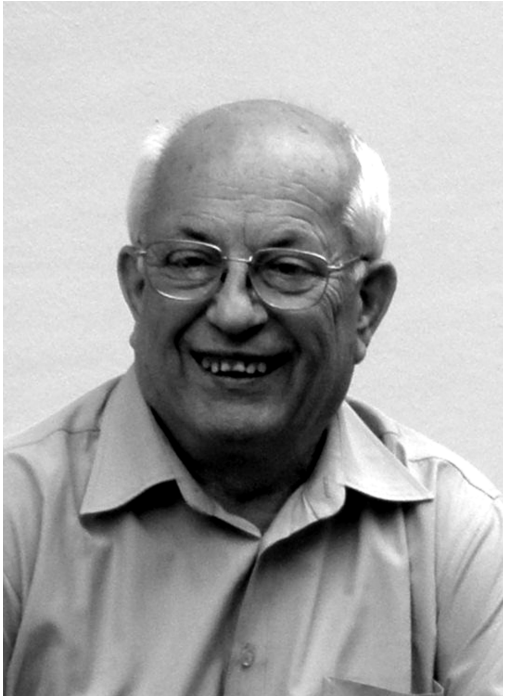

MÉSZÁROS Zoltán 1936. szeptember 27-én született Nagycsécsen. Szülei pedagógusok voltak. Elemi iskolába Körömben, Ónodon és Egerben járt. Középiskolai tanulmányait Miskolcon a Földes Ferenc Gimnáziumban folytatta, ahol 1955-ben érettségizett. Még az évben jelentkezett a miskolci Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetemre, de az akkori káderpolitika megakadályozta, hogy azonnal egyetemi hallgató legyen, helyhiány miatt elutasították.

Nem keseredett el, bányában dolgozott egy évig csillésként, földalatti állományban. A következő évben aztán — mint fizikai dolgozót — már felvették. Tanulmányait rendben befejezve, diplomatervét az (átkeresztelt) Nehézipari Műszaki Egyetemen védte meg, ahol 1962-ben kapott bányageológus mérnöki oklevelet.

Szakmai gyakorlati idejét a Sajószentpéteren működő Bükkaljai Bányaüzemnél töltötte. Itt, ahogy a többi pályakezdő is, beosztott mérnökként dolgozott. Négy kimerülőben lévő bánya bezárásának munkálataiban (ásványvagyon elszámolás, bezárási dokumentáció elkészítése stb.) vett részt.

1963-ban az Edelényi Bányaüzemhez helyezték át üzemi geológus beosztásba. A külszíni és bányabeli fúrócsoportot, valamint a minőségellenőrzési (MEO) csoportot is irányította, ellátva egyben három működő akna geológusi feladatait. 1970-ben a bányaüzemet összevonták a Mákvölgyi Bányaüzemmel, ahol kinevezték üzemi geológusnak és MEO csoportvezetőnek. Ekkor már négy működő akna tartozott az üzemhez. 1990-ben Borsodi Szénbányák átszervezése során újabb összevonások történtek, az üzem megszűnt, és rövid időre a Bükkaljai Bányaüzemnél kapott munkát. Innen még ugyanebben az évben a Felsőnyárádon működő Feketevölgyi Bányaüzemhez helyezték át, ahol nyugdíjazásáig, 1994-ig dolgozott. A Borsodi Szénbányák Vállalat felszámolása során a volt munkahelye kft-vé alakult, ahol még további négy évig foglalkoztatták üzemi geológus munkakörben.

Zoli azon utolsó üzemi geológusok egyike volt, akinek még megadatott egy bányanyitás teljes földtani, geológiai, vízföldtani levezénylése, Edelény IV. függőleges akna lemélyítése során. Munkája során főként a bányavizek elleni védekezés jelentette számára a legnagyobb kihívást. Valamennyi munkahelyén — főnökeivel, kollégáival, beosztottjaival szorosan együttműködve — a rétegvizek előzetes lecsapolását kellett megoldania külszíni és bányabeli fúrásokkal. Ebben a témában jelentős eredményeket sikerült elérnie.

Így többek között Edelényben megoldották a IV. függőleges akna mélyítését több vizet tartalmazó homokréteget átharántolva, sikerült aláfejteni a Bódva folyó egy szakaszát. Víztelenítő vágatokkal és bányabeli lecsapoló fúrásokkal megkönnyítették a II. és IV. széntelepek lefejtését.

A Mákvölgyi Bányaüzemnél a fejtéselőkészítő víztelenítésekkel egy új bányamezőt vontak be a termelésbe. A Feketevölgyi Bányaüzemnél az előzetes bányabeli lecsapoló fúrásokkal sikerült úgy csökkenteni a fejtések fölötti homokrétegek víznyomását, hogy a komplex gépesítésű széles homlokú frontfejtések folyamatosan tudtak üzemelni.

Az OÁB megalakulása és az éves ásványvagyon elszámolások bevezetése után az üzemek geológusai rendszeresen elkészítették az éves ásványvagyon mérlegeket és azokat tröszti, később vállalati összesítés és ellenőrzés után megküldték az országos nyilvántartásnak. Az 1972–1974 között központilag kialakított számítógépes nyilvántartás tovább könnyítette az adatfeldolgozás és értékelés hosszadalmas eljárását. Az országos nyilvántartás mellett a bányavállalatok is igyekeztek saját — gyakran párhuzamos — rendszert kialakítani. A Borsodi Szénbányák Vállalatnál a Mákvölgyi Bányaüzemben kezdődött el először annak vállalati szintű kísérleti alkalmazása, amelynek kialakításában Ő és fiatal kolléganője döntő részt vállaltak. Akkor még kisteljesítményű ún. Commodore típusú számítógépet használtak, így a nyilvántartási program is erre gépre készült. Annak sikeres beüzemelés után tette kötelezővé a vállalatvezetés a vállalat más üzemei számára is a nyilvántartás használatát.

Birtokolta a Földtan Kiváló Dolgozója miniszteri kitüntetést. A Bányászati Szolgálati Érdemérem arany, ezüst és bronz fokozatait is a magáénak mondhatta. A víztelenítésekkel kapcsolatban számos szakdolgozatot készített, amelyekért a Kiváló Ifjú Mérnök cím mindhárom fokozatát megkapta. Munkája során többször részesült Kiváló Dolgozó kitüntetésben, több újításának bevezetéséért Kiváló Újító kitüntetést is kapott.

Cselekvő, aktív tagja volt 1970 óta a Magyarhoni Földtani Társulatnak. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület — azon belül a Borsodi Helyi Szervezet — is tagjai között tartotta számon. Rendszeresen részt vett az általuk alapított Nyugdíjas Baráti Társaság havi rendezvényein, amelyeken ő látta el a fotós szerepét: megörökítve és az utókornak a rendezvények arra érdemes pillanatait, helyszíneit, szereplőit, résztvevőit.

MÉSZÁROS Zoltánt sikeres, önmagával és családjával elégedett, környezetével, munkatársaival messzemenően kollégiális embernek ismertük meg, aki bármilyen ügyben segítőkészen állt rendelkezésünkre. Baráti körben igazi vidám cimbora volt. Élmény volt vele együtt szórakozni, amihez elmaradhatatlan tangóharmonikája adta a körítést. Életvidám természete példaértékű, hiszen még mindig voltak tervei, elképzelései, amelyek megvalósításában megakadályozta tragikus halála.

CSIKY Emil búcsúbeszédéből idézve: *„Hát egy ilyen, csupa nagybetűkkel írandó „EMBER”-t veszítettünk el. Olyasvalakit, akinek a hiányát nap, mint nap, érezni fogjuk a jövőben is.”*

Kedves Zoli barátom, nyugodj békében!

Jó szerencsét!

KISS Péter